

Veileder for betongpumpetjenester: roller og ansvar

Denne sikkerhetsveilederen supplerer rapporten *Pumping av betong* fra Betong Norge og Norsk Betongforening, 2025.

FORMÅL

Sikker betongpumping krever tydelig rollefordeling mellom pumpeoperatøren og entreprenørens støpelag.

Under pumpe- og utstøpingsoperasjonen skal pumpeoperatøren kunne rette nødvendig oppmerksomhet mot pumpen, fordelermasten, pumpesystemet, arbeidsområdet og pumpens stabilitet.

Håndtering av endeslangen og utlegging av betongen skal organiseres og bemannes som en egen funksjon.

FØR PUMPING

Entreprenør og byggeplassledelse

Entreprenøren eller byggeplassledelsen skal:

- planlegge og koordinere støpearbeidet
- sørge for sikker tilkomst og et sikkert arbeidsområde
- sørge for nødvendig bemanning av støpelaget
- avklare behovet for hjelpemannskap
- sørge for nødvendige HMS-tiltak på byggeplassen

Pumpeleverandør og pumpeoperatør

Pumpeleverandøren eller pumpeoperatøren skal:

- vurdere pumpeoppdraget og behovet for pumpeutstyr
- kontrollere pumpen, rørene og slangene
- kontrollere oppstillingen og pumpens stabilitet
- delta i nødvendige risikovurderinger og avklaringer

Felles avklaringer

Partene skal sammen:

- avklare roller og kommunikasjon
- avklare slangeutlegg og arbeidsmetode
- gjennomføre nødvendig sikker jobb-analyse
- avklare hvem som er endeslangefører og eventuell signalgiver

Pumpeoperatør

Pumpeoperatøren har ansvar for sikker betjening og overvåking av pumpeutstyret og skal:

- betjene betongpumpen og fordelermasten
- ha oversikt over fyllestedet og arbeidsområdet
- overvåke pumpens og pumpesystemets funksjon
- følge med på pumpens stabilitet under hele operasjonen
- kommunisere tydelig med endeslangefører, støpelag og betongtransportør
- kunne stanse pumpingen umiddelbart ved fare eller unormale forhold
- holde seg i en posisjon der pumpen kan betjenes og overvåkes på en sikker måte

Endeslangefører og støpelag

Entreprenørens personell har ansvar for håndtering av endeslangen og utlegging av betongen og skal:

- føre og styre endeslangen under utstøpingen
- plassere betongen på ønsket sted
- sørge for nødvendig bemanning rundt endeslangen
- kommunisere tydelig med pumpeoperatøren
- holde seg utenfor fareområdet når det er nødvendig
- utføre vibrering, avretting og annen bearbeiding av betongen.

Kravet om å holde seg utenfor fareområdet gjelder blant annet ved pumpestart, etter driftsavbrudd og i andre situasjoner der endeslangen kan bevege seg ukontrollert

Hovedregel

Pumpeoperatøren skal ikke samtidig være endeslangefører eller inngå i entreprenørens støpelag under pumping.

Dette er ikke til hinder for at pumpeoperatøren deltar i rigging, montering, utlegging, omrigging og demontering av pumpens rør- og slangesystem.

Ved lange slangeutlegg, store slangedimensjoner eller andre krevende forhold skal behovet for hjelpemannskap avklares før arbeidet starter.

KOMMUNIKASJON

Pumpeoperatøren og endeslangeføreren skal ha visuell kontakt eller annen sikker og entydig kommunikasjon.

Følgende signaler skal være avklart før pumpingen starter:

- start og stopp
- redusert eller økt pumpehastighet
- flytting av masten

Dersom pumpeoperatøren ikke har nødvendig oversikt over fyllestedet eller arbeidsområdet, skal det benyttes signalgiver eller en annen egnet kommunikasjonsløsning.